Høgskolen i Telemark
Avdeling for allmenne fag

EKSAMEN

I

009 Offentlig økonomi

05.01.05

Tid:	4 timer
Målform:	Bokmål
Sidetal:	3 inkl. forside
Hjelpemiddel:	Ikke-programmerbar kalkulator
Merknader:	
Vedlegg:	

Eksamensresultatene blir offentliggjort på følgende internettadresse: Arena

Oppgave 1 (50 %)

a) Forklar følgende begreper:
- privat sektor
- alternativkostnad
- utilitaristisk fordeling
- optimal majoritet

b) Forklar/diskuter hva slags markedssvikt som er forbundet med hvert av følgende fenomen:
- etablering av fyrtårn
- distribusjon av tv-program
- kjøp av bruktbil
- kullbasert produksjon av elkraft

c) Hva menes med effektivitetstap i beskatningen? Drøft med utgangspunkt i dette begrepet følgende påstand: "Siden kvinners arbeidstilbud er relativt elastisk, kan samfunnet tjene på å subsidiere barnehagetjenester". (Hint: Betrakt barnehageutgifter som en reduksjon i kvinners netto lønn.)

Oppgave 2 (50 %)

Gå ut fra at produksjons- og distribusjonskostnadene forbundet en typisk/gjennomsnittlig bokutgivelse er gitt ved

$$K(X) = 1000.000 + 100X,$$

der X er antall eksemplarer av boka. Anta videre at etterspørselen etter boka er gitt ved

$$X = 10.000 - 10P,$$

der P er prisen per eksemplar.

a) Bestem grense- og enhetskostnader. Tegn opp disse i et diagram og karakteriser kostnadsforholdene.

b) Anta at forlaget har monopol på den aktuelle bokutgivelsen. Vis at grenseinntekten blir $1000 - 0{,}2X$. Bestem monopoltilpasningen.

Pga en nylig publisert undersøkelse gjort ved Teleforsk oppstår det en livlig debatt i media om bokpriser. Det blir dels hevdet at bokbransjen har for stor markedsmakt og dels at offentlige reguleringer favoriserer bransjen på bekostning av publikum. Som ansatt ved Teleforsk blir du bedt om å kommentere dette:

c) I debatten blir det sagt at en bør tilstrebe fullkommen konkurranse i bokmarkedet og at riktig bokpris fra en samfunnsøkonomisk vurdering er den som gjør marginal betalingsvillighet lik marginale alternativkostnader. Hvilken pris bør en ha i følge denne vurderingen, hvor stort er opplaget og hvilket effektivitetstap vil en få om en i stedet har monopoltilpasning?

d) Hva vil du svare på en innvending fra bokbransjen om at fullkommen konkurranse verken er mulig eller ønskelig i bokmarkedet?

e) I debatten blir det framhevet at bøker er kulturgoder og har positive eksterne virkninger. Hva er positive eksterne virkninger? Gi eksempler på slike virkninger i den aktuelle sammenheng. Hva slags offentlig virkemiddelbruk vil du tilrå?

f) Anta at det fra statens side ikke er aktuelt å subsidiere bokutgivelser. Hva er da din beste anbefaling for organisering av bokmarkedet? Vis spesielt at en pris på 230 og et opplag på 7700 er selvfinansierende (nær "break even"). Hva kan/bør kulturmyndighetene gjøre for å sørge for at dette blir realisert?

g) Du oppdager at det finnes flere boktitler på lager i så store opplag at det uansett ikke er mulig å få solgt ut disse til produksjons- og distribusjonskostnad. Hva vil du anbefale i hvert av følgende to tilfeller:
i) du er økonomisk konsulent i forlaget,
ii) du er konsulent i kulturdepartementet.